נז: ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

לנערה המאורסה דלדידהו לית להו. והא דאמר בסוף פ"ק דכ"ב (דף טז: וסס) אותו היום עבר אותו הרשע ממש עבירות בא על נערה המאורסה אע"ג דלא נעטוו דבר מכוער הוא דקמשיב נמי ושבו את הבכורה אע"פ שלא החזירו על כך ואשכחן נמי שפיכר הכתוב בגנותו בדבר שעמידה תורה לאסור דאמרי' לקמן (נח:) כותי מותר בכתו וכפ' כהן משום (הוריות י:) אמרי' לוט ושתי בנותיו הם נתכוונו לדבר מצוה לדיקים ילדו בם הוא שנתכוין לדבר עבירה ופושעים יכשלו בם: **ואי** בדינא דידהו סייף הוא. המ"ל דתנא דבי מנשה הוא דאמר כל מיתה האמורה לבני נח חנק: **וחכמים** אומרים הרבה עריות. פ"ה כגון כל חייבי כריתות דלרבנן איתרבו להו בני נח מאיסי שם לכל האמור בפרשה וכ"מ לא דרים שם שם לרבוא אע"ג דלעיל (דף נו.) גבי ברכת הבס דרים ר"מ שם שם ומשמע דמאן דדרים מדא דרים כולהו דמתוך כך מסיק לעיל על [6]שבע מצות בני נח נהרג בחס משמיה דנפשיה והכא ר"מ אליבא דר' עקיבא דאמרי לה בסמוך מיהו הא דמרבינן לעיל נכרי מאיס שם היינו בעריות דידן אבל דידהו נ"ל מדכתיב לאמר א"כ בין לר' מאיר בין לרבנן הא דדרים שם שם היינו בעריות דידן אבל דידהו מדכתיב לאמר ודרשי להו רבנן לכל עריות דידהו אבל לר"מ ס"ל דין שפיכת בבני נח על כן יעזב איש דהיינו חייבי מיתות הן הן העריות שמוזהרין עליהן ואין להרבות יותר:

[7]**הורתו שלא** בקדושה ולידתו בקדושה. פ"ה דנקט הכי משום למעוטי הורתו ולידתו בקדושה דיון דדמי ליסראל גזר בו ר"מ אפי' בשאר האב ואפי' שנולדו אותן הקרובים בהיותו נכרי[8] וי"ל דיפכא דאדרבי' דיון דהורתו ולידתו בקדושה הרי הוא כישראל ומותר אפי' באחותו מן האם שנולדו מקודם לדיבא למיגזר שלא יאמרו בנתו מקדושה ממורה לקדושה קלה דיון דלית בהו לד פסלות[9] דהנהו ולאי בשאי אמהות דמו ועי"ל דהורתו ולידתו בקדושה נמי כך דינו והא דלא נקטי לרבותא משום דלא פסיקא ליה לאמתי שאין לה[10] שאר האב דמה שנולד לאביו בקדושה אסור מדאורייתא:

נשא

נהרג עליו אשכח ר' יעקב בר אחא דהוה כתיב בספר אגדתא דבי רב [x]בן נח נהרג בדיין א' ובעד אחד שלא בהתראה מפי איש ולא מפי אשה ואפילו קרוב משום רבי ישמעאל אמרו אף על העוברין מנהני מילי אמר רב יהודה דאמר קרא [1]אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש אפילו בדיין אחד [1]מיד כל חיה אפילו שלא בהתראה [1]אדרשנו ומיד האדם אפילו בעד אחד [1]מיד איש ולא מיד אשה אחיו אפילו קרוב משום רבי ישמעאל אמרו אף על העוברין מאי טעמיה דרבי ישמעאל דכתיב [2]שופך דם האדם באדם דמו ישפך איזהו אדם שהוא באדם הוי אומר זה עובר שבמעי אמו ותנא קמא [6]תנא דבי מנשה הוא דאמר כל מיתה האמורה לבני נח אינו אלא חנק ושדי ליה האי באדם אסיפיה דקרא ודרוש ביה הכי באדם דמו ישפך איזהו שפיכות דמים של אדם שהוא בגופו של אדם הוי אומר זה חנק מתיב רב המנונא ואשה לא מפקדה והכתיב [3]כי ידעתיו למען אשר יצוה וגו' הוא מותיב לה והוא מפרק לה בניו לדין ביתו לצדקה אמר ליה רב אויא סבא לרב פפא אימא בת נח שהרגה לא תיהרג מיד איש ולא מיד אשה כתיב אמר ליה הכי אמר רב יהודה שופך דם האדם מכל מקום אימא בת נח שזינתה לא תיהרג דכתיב [4]על כן יעזב איש ולא אשה א"ל הכי אמר רב יהודה [4]והיו לבשר אחד הדר ערבינהו קרא ת"ר איש מה תלמוד לומר [5]איש איש [2]לרבות את הכותים שמוזהרין על העריות כישראל והא מהכא נפקא מהתם נפקא [5]לאמר [6]זה גילוי עריות התם בעריות דידהו והכא בעריות דידן דקתני סיפא בא על עריות ישראל נידון בדיני ישראל למאי הלכתא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה לא נצרכה אלא לעדה ועדים והתראה מגרע גרע אלא א"ר יוחנן לא נצרכה אלא לנערה המאורסה דלדידהו לית להו דדיינינן להו בדינא דידן אבל אשת איש בדינא דידהו דיינינן להו והתניא [7]בא על נערה המאורסה נידון בסקילה על אשת איש נידון בחנק ואי בדינא דידהו סייף הוא אמר רב נחמן בר יצחק [8]מאי אשת איש דקתני כגון שנכנסה לחופה ולא נבעלה דלדידהו לית להו דיינינן להו בדינא דידן דתני ר' חנינא [9]בעולת בעל יש להן נכנסה לחופה ולא נבעלה אין להן תניא כוותיה דר' יוחנן [10]כל ערוה שב"ד של ישראל ממיתין עליה בן נח מוזהר עליה אין ב"ד של ישראל ממיתין עליה אין בן נח מוזהר עליה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים [11] הרבה עריות יש שאין בית דין של ישראל ממיתין עליהן ובן נח מוזהר עליהן בא על עריות ישראל נידון בדיני ישראל בא על עריות בן נח נידון בדיני בן נח ואנו אין לנו אלא נערה המאורסה בלבד ונחשוב נמי נכנסה לחופה ולא נבעלה האי תנא תנא דבי מנשה הוא דאמר כל מיתה האמורה לבני נח אינו אלא חנק אידי ואידי חנק הוא וסבר רבי מאיר כל ערוה שבית דין של ישראל ממיתין עליה בן נח מוזהר עליה והא תניא [7]גר שהיתה

הוא דכתיבי: **הרבה עריות יש.** כגון כל חייבי כריתות כן נח מוזהר עליהם דלרבנן אתרבו בני נח מאיס שם לכל האמור בפרשה וכ"מ לא דרים שם שם לרבוי: **בא על עריות ישראל.** עבריות: **עריות בני נח.** כותיות: **ואנו אין לנו.** שיהא בן נח חלוק בין ישראלית לכותית אלא נערה המאורסה משום דלדידהו לית להו קטלינן ליה בקטלא דידן: **אידי ואידי חנק הוא.** דיינו ודייניהן שוין בה: שהוכחו

עין משפט נר מצוה

צו א מיי' פ"ט מהלכות מלכים הלכה יד:
צז ב מיי' שם הלכה ד:
צח ג מיי' שם הלכה ח והלכה ה:
צט ד ה ו מיי' שם הל"ז:

תורה אור השלם

1. וְאַךְ אֶת דִּמְכֶם לְנַפְשֹׁתֵיכֶם אֶדְרֹשׁ מִיַּד כָּל חַיָּה אֶדְרְשֶׁנּוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אָחִיו אֶדְרֹשׁ אֶת נֶפֶשׁ הָאָדָם: בראשית ט ה
2. שֹׁפֵךְ דַּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשָּׁפֵךְ כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם: בראשית ט ו
3. כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ יְיָ לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הָבִיא יְיָ עַל אַבְרָהָם אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלָיו: בראשית יח יט
4. עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד: בראשית ב כד
5. אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה אֲנִי יְיָ: ויקרא יח ו
6. וַיְצַו יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָדָם לֵאמֹר מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל: בראשית ב טז

מסורת הש"ס

[6] [נקמן נח:]. [7] [לעיל מ:]. [8] [מוקמ' דע"ז ס"ע ע"ס]. [9] [יבמות לח. ע"ס]. [10] [דכריס כנ]. [11] [נרלשיס כנ]. [12] ל"ל מרבנ. [13] שיך לקמן דף נח.. [14] נס"ל: הקרובים בגוים. [15] נס"ל: גיות. [16] ל"ל לו. רש"ם.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דלדידהו וכו' עד כרתן ביון דקטלינה:

הגהות הגר"א

[א] נמ' הרבה עריות. נרשום קו על מיתות הרבה עריות וכ"כ הרמב"ם לא גרס לה ומפרש דגם חכמים ס"ל כר"מ ואין מוסיפין רק אותו מאתו כמשנה דקרא וגם אתנה וגו' ולא כתוריא דלקמן ומתב שם עריות לב"ר וכר"מ וחכמים (ועמ"ש רבינו ביו"ד סי' רסו ס"ק ג'):

הגהות מהר"ב רגשבורג

[א] רש"י ד"ה בא על נערה המאורסה נידון בסקילה כישראל. כתן הכ"ד ואמ"ז מה"ד ולא בדינא דידהו וכו'. כל"ל: